

25.37x19.29	2	47	עמוד	ידיעות הקיבוץ	16/09/2011	28874255-1
המדרשה באורני - 100430						

הכול אנשים

ארנון לפיד
arnonla9@012.net.il

אין סתירה בין פמיניזם ליהדות

"ניגון נשים" חגג 12 שנים
להיווסדו, וענת ישראל, מראשי
המרכז במדרשת אורנים, גאה
בהכנסת הנשים לשיח הדורות של
התרבות היהודית, שהיה גברי במהותו

איך מיישבים את הסתירה המובנית בין יהדות לפמיניזם? "אנחנו נכנסות, עמוק וחזק, בדיוק לתוך הסתירה הזאת", אומרת ד"ר (למחשבת ישראל) ענת ישראל, ילידת קיבוץ דברת, שותפתה (החילונית) של דבורה עברון (הדתיה) בניחול "ניגון נשים" - מרכז לימודי יהדות ומגדר לנשים דתיות וחילוניות, במדרשת אורנים. השבוע חגג המרכז "בת מצווה" באירוע רב משתתפות, אבל גם גברים נראו בקהל, ואיש לא הציץ להם בגלל לבוש לא צנוע.

"הסתירה הזאת", ממשיכה ענת, "מאוד מעסיקה אותנו, כנשים שהספיקו לפתח תודעה מגדרית מודרנית, וגם זהות יהודית לגווניה. אצלי אישית, למשל, שתי הזהויות הזקות ומועדות לחיכוך, ודורשות הרבה עבודה וליבוץ. אני חושבת שזו משימת דורנו, ליצור מרחב נשי יהודי מתאים לתקופה הפמיניסטית, אפילו הפוסט-פמיניסטית, לשאול שאלות ולהציע תשובות, איך והיכן להפגיש בין שתי הזהויות".

הקונפליקט ביניהן מתבקש.

ענת ישראל: "היפה, והמפתיע כל פעם מחדש, הוא שיש המון שלבים עוד אחרי הקונפליקט, אחרי שצצים חזרת הנשים, הכעס, וההתקוממות על אפליה של דורות. כשמגדרים

את השכבות, מוצאים המון גוונים ובני גוונים, ואופציות נוספות מתוך התובנות המודרניות שלנו. אני חושבת שקיים מרחב מחיה רחב דיו, שמאפשר לטפל ולקדם את מעמד האישה בתוך ההקשר היהודי, אפילו הדתי. אין הכרח להעמיד את הדברים או-או - או פמיניזם, או דת. זה מה שכל כך מאתגר גם את החילוניות שבינינו". מאות רבות של נשים: אורתודוקסיות, קונסרבטיביות, רפורמיות וחילוניות - "לחרדיות עדיין לא הצלחנו להגיע" - לומדות במסגרת ניגון-נשים, או משתתפות באירועיו ובתוכניותיו השונות. רובן, אומרת ענת, הן בגיל יותר מבוגר - שלושים ומעלה, "גיל בו מתפנות הנשים, טכנית ונפשית, לעסוק לעומק בסוגיות של דת ומגדר, שמחייבות גם בשלות מסוימת".

המשתתפות האורתודוקסיות הן סוכנות שינוי בקהילות שלהן?

פעילות של "ניגון נשים". חגגו בת-מצווה ■ צילום: חנוך גריזצקי

"הציבור החילוני לא מודע לגודל המהפכה, און, נכון יותר, לאבולוציה, ולא רבולוציה, המתנהלת באורתודוקסיה המודרנית לגווניה, בשנים האחרונות. נשים עוברות מפסיביות לאקטיביות, כפי שזה קורה במסגרת ארגון 'קולך', למשל, שרבות מחברותיו קשורות אתנו. בית המדרש שלנו הוא כור גרעיני אפילו לריכוזי החרדים מתחיל לחלחל השינוי, אומנם בקצב איטי יותר אבל

אצל הכיפות הסרוגות, מחוץ לקו הירוק, ודאי בתוכו, התהליך בעיצומו, ומתקדם. פגשתי השבוע זוג מיישוב קהילתי בגוש-עציון, והופתעתי לשמוע מהם שכבר עשר שנים קיים שם מניין של נשים, ולאחרונה

הן עוסקות ברקמת פרוכת לארון הקודש בבית כנסת, שבו הן מנהלות את התפילות והטקסים. קורים שם דברים נהדרים, תוך דיאלוג פורה עם הרבנים המקומיים, שמאשרים ומאפשרים, עד גבול מסוים, אבל גם הגבול הזה מתרחק מדי פעם עוד קצת ועוד קצת".

ההישגים העיקריים שזוקפת ד"ר ישראלי לזכות ניגון-נשים ב-12 שנות פעילותן, הם השותפות העמוקה שנוצרה בין דתיות לחילוניות, שבירת הדיכוסומיה, הסטיגמות והניכור שמקרינה גם על המשפחות והקהילות, ותחושת האחריות המשותפת על התרבות היהודית - "לא שלנו-שלכן - אלא יחד". הישג נוסף: הניסיון לייצר תורה יהודית נשית, שאינה רק לדתיות, אלא לכולן. "התחלנו במהלך של הכנסת הנשים לשיח הדורות המתמשך של התרבות היהודית, ולארוץ הספרים היהודי - שהיה, כידוע, גברי לחלוטין לאורך דורות".

ענת ישראל: "ליצור מרחב נשי, יהודי ופמיניסטי" ■ צילום: חנוך גריזצקי